Vuoden 2027 talousarvio ja toiminnalliset tavoitteet, taloussuunnitelma vuosille 2027-2029 sekä investointiohjelma 2027-2031

Kaupunginhallitus 16.11.2026
3765/02.02.00.01/2026

Valmistelija

talousjohtaja Maria Kulmala, maria.kulmala@salo.fi, 02 778 4017

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2022 Salon kaupunkistrategian 2030 ”Avaimet kaikkiin oviin”. Uuden valtuustokauden aluksi kaupunkistrategiaa päivitettiin tarpeellisin osin ja uusi strategia hyväksyttiin joulukuun 2025 valtuustossa. Vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelmavuosien strategiset linjaukset perustuvat valtuuston hyväksymään kaupunkistrategiaan.

Salon kaupunkistrategia asettaa suuntaviivat vuoteen 2030. Strategiassa on kolme asetettua päämäärää: Elinvoimainen Salo, Hyvinvoiva Salo ja kestävän talouden Salo.

Elinvoimainen Salo on Suomen yritysystävällisin kaupunki, joka houkuttelee niin uusia asukkaita kuin yrityksiäkin. Lujittava elinvoima kumpuaa osaavista tekijöistä, monipuolisesta yrityskentästä, todellisesta yhteistyöstä, viihtyisästä keskustasta ja vireistä kylistä.

Hyvinvoiva Salo tarjoaa mahdollisuudet hyvään elämään, jatkuvaan oppimiseen, mielekkääseen vapaa-aikaan sekä sujuvaan ja turvalliseen arkeen. Hyvinvoiva Salo pitää huolta henkilöstöstään ja edistää asukkaidensa hyvinvointia yhdessä aktiivisten asukkaiden, yhdistysten ja muiden yhteisöjen kanssa.

Kestävän talouden Salossa verotulopohjaa vahvistavat menestyvät yritykset sekä muuttovoitto. Talouden tasapainoa edistävät kustannustehokkaat, vaikuttavat ja ennaltaehkäisevät palvelut. Salo toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Talousarvion yhteydessä hyväksytään myös merkittävien ja strategisten konserniyhteisöjen tavoitteet, jotka on laadittu siten, että ne tukevat kaupunginvaltuuston asettamia strategisia tavoitteita.

Vuoden 2027 talousarvion valmistelua on tehty taloudellisesti haastavien vuosien edessä. Työllisyyskehityksellä on entistä suurempi vaikutus kuntatalouteen ja tämän takia kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Pääosa kunnan tehtävistä muodostuu sivistyspalveluista, joiden palveluntarve on laskenut pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Kuitenkaan oppilaiden määrän väheneminen ei tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla

tahdilla. Kaupungin talous on kääntymässä hyvin vuosien jälkeen heikompaan suuntaan, ja tulorahoitus ei riitä kattamaan menoja.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan kaupungin taseen ylijäämä on 48,7 miljoona euroa. Talousarvioesitys vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2029 on esityslistan liitteenä.

Talousarvion toimintamenot (ulkoiset) ovat yhteensä 175,7 miljoonaa euroa ja toimintatuotot 34,9 miljoonaa euroa. Toimintakate on siten -140,8 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2026 muutetussa talousarviossa on -137 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna ulkoisten toimintakulujen lasku on 2,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat yhteensä 100,8 miljoonaa euroa eli 57 % kaikista ulkoisista toimintamenoista. Henkilöstökulut laskevat 2,2 prosenttia eli 2,3 miljoonaa euroa vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna. Lautakunnat ovat esittäneet henkilöstösuunnitelmaan 3 vakinaista tehtävää. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä vuodelle 2027 vakinaisia tehtäviä on 0. Lisäksi henkilöstökulujen kasvua hillitsee palkkaperusteisten eläkemaksuprosenttien alentaminen ja työnantajakohtaisen tasausmaksun laskeminen sekä sopeuttamiseen liittyvät toimet. Ulkoisiin palvelujen ostoihin on varattu 42,9 miljoonaa euroa eli 24 prosenttia ulkoisista kokonaismenoista.

Talousarvion valmistelussa henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimenpiteiden osalta tavoitteena oli enintään 2,2 miljoonaa euroa suunnitelmakaudella. Muiden toimintakulujen osalta tavoiteltiin noin 2,0 miljoonan euron sopeuttamista. Talouden tasapainottamiseen sisältyy myös 4,0 miljoonan euron verotulojen lisäys vuodelle 2028, mikä tarkoittaa kunnallisveroprosentin nostoa 0,4 prosenttiyksikköä. Sopeutustoimet huomioon ottaen syyskuussa hyväksytty kaupunkitasoinen talousarviokehys oli vuodelle 2027 noin 0,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, vuonna 2028 noin 5,1 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuonna 2029 noin 7,5 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupungin yhteistoimintaneuvottelut päättyivät 5.11.2026. Neuvotteluiden jälkeen esitetään henkilöstösäästöjä 2,0 miljoonaa euroa, josta 928.200 euroa vuoden 2027 ja 1.092 800 euroa vuoden 2028 aikana. Talousarvioesitykseen sisältyvät muut sopeuttamistoimet vähentävät toimintakatetta vuosien 2027-2028 aikana yhteensä noin 0,9 miljoonaa euroa.

Kunnallisvero on arvioitu kaupunginvaltuuston päättämän veroprosentin 8,1 pohjalta. Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2027 yhteensä 121,2 miljoonaa euroa. Verotuloista kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vajaa 93,0 miljoonaa euroa, yhteisöveron 11,6 miljoonaa euroa sekä kiinteistöveron 16,6 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelma vuosille 2028–2029 on laadittu kunnallisveroprosentin 8,5 perusteella.

Valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2027 yhteensä 27,8 miljoonaa euroa, missä on laskua kuluvan vuoden muutettuun talousarvioon verrattuna 3,7 miljoonaa euroa. Korkokustannusten arvioinnissa on huomioitu mahdollinen lainamäärän kasvu. Vuosikate muodostuu positiiviseksi 7,9 miljoonaa euroa. Poistot on arvioitu 16,4 miljoonan euron tasolle. Talousarvio on noin -3,0 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Salon bruttoinvestoinnit vuonna 2027 ovat yhteensä 53,3 miljoonaa euroa, kun ne vuoden 2026 muutetussa talousarviossa ovat 41,1 miljoonaa euroa. Talousarvioehdotuksen perusteella lainamäärä olisi arvion mukaan 127,7 miljoonaa euroa eli 2.555 euroa/asukas. Arvio on laskettu siten, että siihen

on otettu huomioon ennustettu velkamäärä vuoden 2026 lopussa lisättynä lainojen muutoksilla vuodelle 2027.

Vuoden 2027 talousarviossa kaupungin tuotto-odotus sijoitetulle pääomalle on kaksi prosenttia Liikelaitos Salon veden osalta, kun se muutetussa talousarviossa 2026 on neljä prosenttia.

Yhteistoimintaelin on käsitellyt vuoden 2027 talousarvioesityksen 6.11.2026 ja pääluottamusedustajat jättivät siitä seuraavan lausunnon: ”Vuoden 2027 talousarvion valmistelussa henkilöstöön kohdistuvien sopeutustoimien tavoitteena on enintään 2,2 miljoonaa euroa. Talouden haasteet on otettava vakavasti, mutta kaupungin 48,7 miljoonan euron ylijäämä ja kuluvan vuoden ennakoitu nollatulos mahdollistavat sopeutuksen toteuttamisen hallitusti ja vaiheittain. Henkilöstöön kohdistuvia toimia ei tule toteuttaa tarpeettoman laajoina tai kiirehtien. Tasapainottamisen on perustuttava aitoon yhteistoimintaan ja henkilöstön mahdollisuuteen vaikuttaa ratkaisuihin ennen päätöksentekoa. Ensisijaisia keinoja ovat eläköityminen ja muu luonnollinen poistuma, tehtävien uudelleenjärjestely sekä toimintatapojen kehittäminen. Talousarviossa on turvattava kaupungin tehtävien hoitaminen ja riittävät henkilöstöresurssit. Henkilöstösäästö ei ole todellinen säästö, jos se kasvattaa ostopalveluja, työkuormitusta tai muita kustannuksia.”

Palkkausryhmä on käsitellyt kokouksessaan 17.9.2026 § 20 Henkilöstösuunnitelman 2027 uudet tehtävät, joilla ei ole voimassaolevaa vahvistettua palkkaa.

Talousarvion valmistelun yhteydessä palvelualueiden edellytettiin päivittävän oman toimintansa riskienhallintasuunnitelman. Palvelualueiden laatimat riskienhallintasuunnitelmat on käsitelty talousarvion yhteydessä toimielimissä. Riskienhallintatyöryhmä on koostanut palvelualueiden laatimista riskienhallintasuunnitelmista kokonaiskuvan kaupunkitasoisista riskeistä. Riskienhallintasuunnitelmat ja yhteenveto ovat esityslistan liitteenä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja toiminnalliset tavoitteet, taloussuunnitelman vuosille 2027-2029 sekä investointiohjelman 2027-2031.

Päätös

Tiedoksianto

Toimistopalvelut
Talouspalvelut